

DEMENTIE

Limburg leefde de voorbije weken mee met de verdwijning van twee vrouwen met dementie. Voor Emilia (75) liep het helaas dramatisch af. Dankzij een brandweeroefening kon Simone (80) levend teruggevonden worden. **Een horloge met een gps-tracker kan daarbij een hulpmiddel zijn, dat ondervond ook het Truiense Zorgbedrijf.**

"Mam" SOS

Met horloge kan je dementerende overal op de kaart terugvinden

Caroline Vandenreyt en Jozef Croughs

Uit cijfers van het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen blijkt dat vandaag zo'n 202.402 Belgen lijden aan dementie. Tegen 2070 zou dat cijfer verdubbelen door de vergrijzing. Zeventig procent wordt thuis opgevangen, door familie of omgeving. "Maar die mantelzorgers staan steeds meer onder druk. Die signalen kregen we van onze medewerkers die daar poetsen, boodschappen doen, koken...", zegt Tom Vijgen, verantwoordelijk voor de dienst thuiszorg van het Truiense Zorgbedrijf. "Zoon of dochter of de partner staat in voor de zorg voor de dementerende persoon, gaat daarnaast meestal nog werken, heeft ook een eigen leven te runnen. Als onze mensen van de thuiszorgdienst er waren, konden ze even gerust zijn dat moeder, vader of man of vrouw veilig was. Maar op andere momenten was er wel die voortdurende ongerustheid of het gevoel dat ze er continu moesten zijn."

En dus gingen jullie op zoek naar een oplossing. In de simpele vorm van... een horloge?

Tom Vijgen: "Voor ons is het belangrijk dat mensen met dementie menswaardig kunnen thuisblijven, je wil hen niet gaan opsluiten bij wijze van spreken. En tegelijk wilden we de mantelzorgers ondersteunen en die ongerustheid een beetje wegnemen. Hoe kon je aan monitoring doen, zonder iemands dagelijks leven te beperken? Je had natuurlijk al zo'n personenalarm, dat gebruikt kan

worden als iemand valt of als er problemen zijn. Maar dat werkt alleen in en rond de woning. We zijn gaan rondkijken en zo zijn we bij het horloge met 3G en gps-tracker uitgekomen. Na marktonderzoek bleek Spotter voor ons het beste bedrijf om mee in zee te gaan."

Hoe werkt dat dan?

"Het ziet eruit als een gewoon horloge, maar je kan er ook mee sms'en of gebeld worden en er zit dus die gps-tracker in. Het werkt via een app, waarop de mantelzorger zich moet registreren. En dan kan je altijd op je gsm of pc op de kaart zien waar die persoon zich bevindt. Het hoeft ook niet alleen te dienen voor mensen met dementie, maar bijvoorbeeld ook voor ouderen die slecht ter been zijn of andere aandoeningen hebben: via het horloge kunnen ze altijd hun partner of kinderen bellen als ze gevallen zijn."

Maar tast dat de privacy van die mensen niet aan, dat je zomaar kan zien waar ze zijn?

"Het zijn enkel de geregistreerde mantelzorgers die zien waar iemand zich bevindt. In noodgevallen kan het natuurlijk getoond worden aan de politie om iemand te zoeken, maar in feite is dat niet nodig want je weet waar de persoon met dementie is door de gps. Wie het horloge draagt, moet een stukje privacy loslaten maar tegelijkertijd heeft hij of zij de zekerheid dat de mantelzorger hem of haar altijd kan bereiken of vinden."

"Het horloge zorgt voor gemoedsrust bij ons als dochters en vader kan blijven wandelen en zelfstandig zijn"

mantelzorger voor vader met alzheimer

Een groep vrijwillige brandweermannen hebben Simone Mariën (80) uit Houthalen-Oost teruggevonden.

Je kan zelfs 'veilige' zones instellen waardoor vader of moeder niet zomaar op de dwaal kan gaan?

"Klopt. Je kan bijvoorbeeld op de kaart een cirkel met een straal van 20 kilometer rond de woning vastleggen. Een gebruikelijke wandelroute die jouw vader, moeder of partner maakt, of de weg naar het dagcentrum. Gaat de persoon met het horloge dan buiten die straal, krijg jij als mantelzorger een alarm. Dat wil niet zeggen dat je meteen moet optreden, maar je weet dan wel dat iemand buiten de gewone route op pad is. Het is een bijkomende geruststelling. En tegelijk vrijheid voor de persoon met dementie. Trouwens, die straal kan je uitbreiden tot de hele Europese Unie."

Er kan ook gekeken worden of iemand 's nachts niet op de dool gaat?

"Via 'heat mapping' zie je wat de meest gebruikte routes en afstanden zijn. En wanneer. Want dwaalgedrag is typisch voor dementie."

Op zich is het niet zo'n onlogische technologie, via mijn gsm kan ik ook zien waar mijn vrienden zijn of waar mijn partner zich bevindt?

"Ja, maar voor oudere mensen is dat toch nog complex. Je moet er ook aan denken dat je de gsm op zak hebt als je buiten gaat. Een horloge is een

voorwerp dat mensen gewend zijn om te dragen. En je hoeft niet te veel kaas gegeten hebben van elektronica zoals met de meeste smartwatches. Deze horloge is heel simpel."

Zo simpel zelfs dat het nieuwe model terug in de tijd gaat?

(lacht) "Ja, in de eerste versie zag je de digitale klok, maar in de huidige is er weer een wijzerplaat. Omdat oudere mensen daaraan de voorkeur geven, dat kennen ze van vroeger. Erachter zit uiteraard nog steeds de digitale technologie maar dat zie je op het eerste gezicht niet."

Daaraan zal een behoorlijk prijskaartje hangen?

"Dat valt best mee. Als je het horloge koopt, betaal je het eerste jaar 200 euro. Daar zit het 3G-abonnement in. Vanaf het tweede jaar kost het jaarlijks 59 euro voor het telefoonabonnement."

Het horloge is aangesloten op een app, op de gsm kan je perfect zien waar de persoon met dementie zich bevindt. FOTO JCR

Jullie zijn hiermee, een beetje in de luwte, in 2020 gestart. Hoe loopt het?

"Door corona is het allemaal iets trager op gang gekomen. Maar vandaag zijn er toch al 21 mensen die met zo'n horloge rondlopen. De reacties van de mantelzorgers zijn unaniem positief. Ze zijn veel geruster, kunnen af en toe ook eens het huis verlaten voor een boodschap of om er even uit te zijn. Of omgekeerd: de persoon met dementie heeft ook de vrijheid om nog eens alleen buiten te komen en een wandeling te maken. Het lijken kleine dingetjes, maar die maken het leefbaar. Wij geloven heel erg in die ondersteuning van de mantelzorger, zodat mensen met dementie zo lang mogelijk comfortabel en veilig thuis kunnen blijven wonen."

Ik kan geloven dat het een grote geruststelling voor de mantelzorger moet zijn. Maar helaas dan alleen voor Truiense mantelzorgers? Iemand van zeg maar Diepenbeek heeft er niets aan?

"Toch wel. We zijn dan wel Zorgbedrijf Sint-Truiden, maar iedereen kan het horloge via ons bestellen. Dus ook een Diepenbenaar of iemand van Lommel. Eén van de mantelzorgers die het hier gekocht heeft, woont trouwens in Oostende. Ik weet nog altijd niet hoe hij bij ons terechtgekomen is (lacht). Maar het is allemaal telefonisch en digitaal geregeld en het horloge is dus in Oostende."

Een nadeel: het horloge moet je, net als een gsm, opladen?

"Ja. Het is intussen makkelijker omdat je magnetische oplading hebt. Maar het moet wel gebeuren. En dat is niet altijd evident voor een persoon met dementie om daaraan te denken. Onze mensen van de thuiszorg houden dat bijvoorbeeld wel in de gaten en zullen het horloge insteken als ze daar aan het werk zijn. Het is ook zo dat je als mantelzorger een alarmpje krijgt als de batterij bijna plat is."

→ www.zorgbedrijfsinttruiden.be/gps-uurwerk

MANTELZORGER

"We lachen wel eens dat we nu weten wanneer ze een koffietje in de stad drinken zijn"

"Wij voelen ons veiliger, omdat we altijd weten waar hij is. En papa heeft nog steeds de vrijheid om buiten te gaan wandelen of fietsen", vertelt Hilde N. Met een horloge van het Truiense Zorgbedrijf kan haar vader met alzheimer via een eenvoudige klik op de kaart overal gevonden worden.

Voor jullie, als dochters van een vader met beginnende Alzheimer, kwam het horloge als een zegen?

Hilde N. uit Sint-Truiden: "Zodra we de diagnose te horen kregen, zijn mijn zus en ik gaan zoeken naar manieren om mijn vader zo veel mogelijk te helpen. En zo kwamen we uit bij het horloge van het OCMW. Want mijn vader (79) is iemand die graag ging fietsen en wandelen. Je wil hem die vrijheid laten behouden, maar tegelijkertijd wil je ook gerust zijn dat hem niets overkomt. Want de verhalen die in de media kwamen, zijn niet nieuw. En we wisten dat hij tijdens zijn fietstochten ook al eens niet meer wist waar hij was."

Waarom wilden jullie het zo snel?

(lacht) "Omdat hij nu nog weet waarvoor het dient en er daardoor aan gewend raakt. We lachen wel eens, als ik aan de deur sta en ze zijn niet thuis: snel even in de app kijken. 'Ah, ze zijn een koffietje aan het drinken in de stad.'"

En hoe zit het met privacy?

"We hebben het met hem besproken. Het gaat om veiligheid en gerust zijn. Toen hij nog lange fietstochten maakte, vond hij het ook handig om ons altijd te kunnen contacteren moest hij eens vallen. Trouwens, mensen beseffen niet dat je net hetzelfde hebt met een gsm. Daar kan je toch ook op zien waar jouw vrienden zijn als dat inge-

papa zich bevindt. Ik zou het echt iedereen aanraden, zeker voor mensen met dementie. We lachen wel eens, als ik aan de deur sta en ze zijn niet thuis: snel even in de app kijken. 'Ah, ze zijn een koffietje aan het drinken in de stad.'"

steld staat?"

Beginnende alzheimer is de diagnose. Hoe hebben jullie dat ontdekt?

"Mijn moeder heeft het nog een tijdje stilgehouden. Maar uiteindelijk zijn ze toch door de huisarts naar de neuroloog gestuurd. Gelukkig is het in een heel vroeg stadium vastgesteld. Als je de film dan terugspoelt, begin je wel een aantal dingen te herkennen. Vragen die hij stelde, verhalen die hij telkens opnieuw vertelde, dingen die hij vergat. Maar allemaal wel subtiel."

WENDY HOFMAN

"We wilden ouders zekerheid geven, maar vooral bij senioren is interesse groot"

Het Nederlandse bedrijf Spotter mikte op kinderen toen het horloge op de markt kwam, maar al snel bleek het toetel vooral bij ouderen populair. Intussen biedt het bedrijf zelfs een gps-tracker voor huisdieren aan.

Wendy Hofman, mede-eigenaar van Spotter: "In eerste instantie, toen we in 2015 zijn gestart, waren senioren niet onze focus. We wilden ouders zekerheid geven, over de veiligheid van hun kinderen. Maar al snel merkten we een grote interesse bij oudere mensen. Het geeft een gerust gevoel, zowel voor de thuisblijvers als de persoon met dementie. Met de sms-knop kan je snel laten weten dat er iets aan de hand is. En via de gps-tracker kan je die persoon meteen lokaliseren."

Jullie hebben intussen een heel brede markt: mensen met dementie, kinderen en huisdieren?

"Dat is juist. Voor alles wat je lief hebt, zeggen we. Want naast het horloge is er ook de gps-tracker

die je in de tas kan doen, aan de sleutelhanger of aan de rollator kan hangen. Enerzijds zorg je voor meer vrijheid en tegelijk ben je in contact met elkaar zonder dat je een smartphone nodig hebt."

Spotter is een Nederlands bedrijf, werken jullie al veel in België?

"Zo'n 10 procent van onze klanten komt vanuit jullie land. Hier in Nederland werken we met heel wat zorgbedrijven. Maar we zijn bijvoorbeeld ook actief in Zweden, Frankrijk, Duitsland."